

Tomasz Pudłocki, *Fryderyk Smutny – adwokat i długoletni burmistrz Przemyśla*, „Nasz Przemyśl” 2007, nr 4, s. 42

Fryderyk Smutny

Wśród wielu włodarzy miasta na przestrzeni wieków jest sporo osób wybitnych; niemało też kontrowersyjnych. Tym razem chciałbym przedstawić sylwetkę postaci, która jako wiceburmistrz zawsze pozostawała w cieniu oficjalnego przełożonego nadsańskiego grodu. Bowiem Przemyśl obok postaci spektakularnych posiadał w swej historii cały szereg tzw. cichych pracowników, którzy przez lata swojej egzystencji w mieście starali się pracować dla jego dobra. Do takich osób należy Fryderyk Smutny.

Urodził się on we Lwowie w 1842 roku jako syn Augustyna, późniejszego pierwszego prezesa Sądu Okręgowego w Przemyślu, i Weroniki z Palchów. Wraz z przeniesieniem się rodziców do Przemyśla, Fryderyk zaczął uczęszczać do tutejszego c.k. Gimnazjum, które ukończył z wyróżnieniem w 1859 roku. Po czteroletnich studiach prawniczych na Wydziale Prawa Uniwersytetu Lwowskiego, odbył praktykę adwokacką i po jakimś czasie obronił we Lwowie doktorat.

Fryderyk przez całe życie był związany z Przemyślem. Tu bowiem powrócił i otworzył prywatną kancelarię adwokacką, zdobywając z czasem duże uznanie wśród miejscowej społeczności. Był nie tylko adwokatem, ale i długoletnim radnym miejskim. Na tym stanowisku doczekał się szybko kolejnych awansów: został asesorem miejskim, syndykiem Kasy Oszczędności Miasta oraz od jesieni 1900 roku wiceburmistrzem. Jako zwolennik starzejącego się burmistrza dra Aleksandra Dworskiego przyjął sta-

nowisko wiceburmistrza i zastąpił dotychczasowego, opozycyjnego dra Franciszka Dolińskiego. Był też jedną z czołowych postaci tzw. bloku magistrackiego, m.in. pomagając wydatnie swemu krewnemu, dr. Leonardowi Tarnowskiemu sięgnąć po krzesło do Sejmu Krajowego jesienią 1901 roku, a później powstrzymując wpływy aktywnych socjaldemokratów z Hermanem Liebermanem na czele. Po rezygnacji burmistrza Dworskiego i wyborze na to stanowisko Franciszka Dolińskiego, Smutny pozostał dalej zastępcą głowy miasta do stycznia 1914 roku, czyli do rozwiązania Rady Miejskiej i wprowadzenia rządów komisarycznych. Początkowo był bliskim współpracownikiem swego przełożonego, jednak po jakimś czasie przeszedł do opozycji, m.in. ze względu na zmienne sojusze polityczne Dolińskiego i stagnację w rozwoju gospodarczym miasta u progu I wojny światowej (sam Doliński prezesował wielu instytucjom przemyskim i pełnił kilka funkcji znaczących na terenie Galicji, co odbijało się na jakości jego „burmistrzowania”). Smutny nie godząc się z polityką miejską kilkakrotnie wnosił podania o rezygnację z urzędu. Każdorazowo było ono odrzucane zarówno przez radnych, jak i burmistrza, którego Smutny wielokrotnie zastępował w przewodniczeniu Rady Miejskiej (zwłaszcza od 1911 roku, czyli od czasu coraz częstszych chorób burmistrza). Świadczy to o tym, że Smutny był bardzo szanowany przez społeczność miasta, także przez swoich przeciwników politycznych. Poza pracą adwokata i pracownika magistratu, był także członkiem kilku organizacji miejskich, m.in. przez kilka lat na początku XX w. był wiceprzewodniczącym Towarzystwa Muzycznego w Przemyśle.

Warto dodać, że przyrodni, młodszy brat Fryderyka, Karol (12 marca 1845 Lwów – 2 sierpień 1896 Lwów), lekarz sztabowy armii austriackiej, był krótki czas nadwornym lekarzem austriackiego tronu, nie-
szczęśliwego arcyksięcia Rudolfa. Obaj przyrodni bracia, Karol i Fryderyk, ożenili się z dwiema siostrami – córkami inżyniera kolejowego Wilhelma Szmida z Wiednia i Antonii Czerny. Karol Smutny z Matyldą, poślubioną we Lwowie, a starszy Fryderyk z Amalią (1843 – 26 luty 1882 Przemyśl). Amalia żyła stosunkowo krótko i po śmierci została pochowana w grobowcu nieopodal kaplicy na Cmentarzu Głównym w Przemyślu. Ze związku Fryderyka i Amalii urodziły się trzy córki: Eugenia, Helena i Kamila. Po śmierci pierwszej żony, Fryderyk ożenił się z Marią Gaberle, z którą miał córkę Kazimierę (jej biogram zob. „NP” 2007 nr 1). Pod koniec życia sporo chorował, dlatego wycofał się z aktywnego życia na terenie miasta.

Fryderyk Smutny zmarł 27 stycznia 1922 roku w Przemyślu na apopleksję i został pochowany obok pierwszej żony na Cmentarzu Głównym w Przemyślu, tuż obok kaplicy cmentarnej, uroczyście żegnany przez Radę Miejską.